

18.05.2022

Asia/18

§ 121

Valtuutettu Seida Sohrabin aloite roska-astioiden lisäämisestä vilkkaisiin vapaa-ajanviettopaikkoihin

HEL 2021-011573 T 00 00 03

Päätös

Puheenjohtajan ehdotuksesta kaupunginvaltuusto pani asian pöydälle.

Esittelijä

Kaupunginhallitus

Lisätiedot

Suvi Rämö, hallintoasiantuntija, puhelin: 310 32174
suvi.ramo(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Valtuutettu Seida Sohrabin aloite
- 2 Roska-astioiden määrä ja koko
- 3 Puhtaanapitokulut 2018-2021

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Kaupunginvaltuusto katsoo aloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijän perustelut

Valtuutettu Seida Sohrabi ja 21 muuta valtuutettua esittävät aloitteessaan, että kaupunki lisää roska-astioiden määrää vilkkailla vapaa-ajan virkistysalueilla, kuten Mustikkamaalla, erityisesti kesäkausina.

Roska-astioiden sijoittelu ja ominaisuudet

Helsingissä roska-astioiden sijoittelu perustuu kaupunkitasoiseen verkostotarkasteluun. Tarkastelussa kiinnitetään huomiota keskeisten kulkuväylien, aukoiden, oleskelualueiden ja toiminnallisten alueiden roska-astioiden sijoitteluun, niiden etäisyyteen toisistaan sekä astioiden kokoon. Roska-astioita pyritään sijoittamaan alueille, joissa niiden tyhjentäminen on mahdollista ympäri vuoden. Kaupunkiympäristön toimialan yleisten alueiden kunnossapidon toimesta roska-astioita lisätään ja poistetaan saatujen asukaspalautteiden sekä kunnossapidon tilaajien ja alueilla toimivien urakoitsijoiden ehdotusten pohjalta.

Roska-astioiden sijoitteluun ja kokoluokan valintaan vaikuttavat astioiden vaatimat tyhjennystavat. Syväsiiliöiden ja muiden nostimella tyhjennettävien roska-astioiden sijoittelussa tulee huomioida jäteautojen edellyttämät käytävien kantavuudet ja leveydet. Tämän seurauksena puistoalueilla käytetään useimmiten pienempiä roska-astioita, joiden tyhjentäminen tehdään käsityönä.

Roska-astiat eivät ole kertainvestointeja, vaan hankinnan jälkeen resursseja tarvitaan kasvaneen verkoston tyhjentämiseen, huoltoon ja korjaukseen. Yleisillä alueilla sijaitsevien roska-astioiden määrät ja astioiden eri tilavuudet käyvät ilmi liitteestä 2.

Kaupunkiympäristötoimialan yleisten alueiden kunnossapidossa on jo vuosia panostettu aurinkoenergialla toimiviin älyroska-astioihin, joista osa puristaa roskat astian sisällä mahdollistaen suuremman jätekapasiteetin ja harvemmat jätekeräysvälit. Lisäksi väliaikaisia, alueelle tarvittaessa tuotavia kausiroska-astioita viheralueilla on käytetty helpottamaan kesäkauden puhtaanapitoa. Suurin osa astioista on sijoitettu kantakaupungin keskeisille viheralueille. Astioita on myös tarpeen mukaan siirretty kesken kauden kohteiden välillä. Vilkkaimpina aikoina varsinkin keskustan puistoihin, mutta myös muualla sijaitseville, suuren käyttöpaineen alaisille viheralueille tilataan myös lisäsiivouksia alueilla toimivilta urakoitsijoilta tarpeen mukaan.

Koronapandemia on aiheuttanut lisäsiivoustarpeita kaupungissa. Yleisten alueiden puhtaanapitokustannusten vertailu vuosilta 2018-2021 avaa kustannusten jakautumista ja kehittymistä toiminnoittain (liite 3). Tulevaa kesää ajatellen puhtaanapidon taso pyritään varmistamaan huolehtimalla, että käytettävissä on riittävä määrä lisäroska-astioita. Viherkunnossapidosta vastaavat tilaajat seuraavat tilannetta alueilla toimivien urakoitsijoiden kanssa ja roska-astioita lisätään tarpeen mukaan. On kuitenkin syytä ottaa huomioon, että tällä on suora kustannusvaikutus.

Mustikkamaa

Mustikkamaa mainitaan aloitteessa yhtenä esimerkkinä erityisesti ke-säaikaan herkästi roskaantuvista viheralueista. Alueella kokoontuu ke-väästä syksyyn paljon ihmisiä, mikä lisää alueen kallioiden ja niittyver-koston roskaisuutta. Alueen nykyiset astiat ovat hyvin erikokoisia, mikä aiheuttaa puhtaanapidolle haasteita.

Mustikkamaalle on jo aikaisempina vuosina lisätty pakkaavia älyroska-astioita, joiden määrää tullaan lisäämään alueella merkittävästi tänä vuonna. Samalla nykyisten roska-astioiden sijoittelua ja vaihtoa suu-rempiin astioihin selvitetään kunnossapidon resurssien puitteissa. Täs-

sä yhteydessä tutkitaan myös, voidaanko alueelle lisätä syväsäiliöitä, joiden käyttöä alueella rajaa Mustikkamaan maapohjan kallioisuus.

Roskaantumisen hillinnän toimenpiteet

Kaupunkiympäristön toimialalla jatketaan viihtyisän ja puhtaan kaupunkiympäristön puolesta tehtävää työtä. Toimialan ympäristöpalveluissa on valmisteltu roskaantumisen hillinnän toimenpideohjelma. Lisäksi vapaaehtoistyön koordinoinnilla edesautetaan talkoiden järjestämistä rannoilla ja viheralueilla. Helsingin kaupungilla toimii noin tuhat puistokummiä. Puistokummitoiminta on yleisillä alueilla tapahtuvaa vapaaehtoistoimintaa, joka keskittyy pääasiassa viheralueisiin ja niiden kunnossapitoon. Yleisin puistokummin suorittama tehtävä on roskien keruu yleisiltä alueilta.

Palveluiden ja riittävän kapasiteetin varmistaminen ei kuitenkaan yksin riitä, jos roskaa ei viedä niille tarkoitettuihin astioihin. Siksi olisi tärkeää käydä avointa keskustelua yleisten alueiden käytön periaatteista ja nostaa esille kaupungin vastuun lisäksi käyttäjien vastuu.

Asiasta on saatu kaupunkiympäristölautakunnan lausunto. Vastaus on lausunnon mukainen.

Hallintosäännön 30 luvun 11 §:n 2 momentin mukaan kaupunginhallitus esittää kaupunginvaltuuston käsiteltäväksi aloitteet, jotka on allekirjoittanut vähintään 15 valtuutettua.

Esittelijä

Kaupunginhallitus

Lisätiedot

Suvi Rämö, hallintoasiantuntija, puhelin: 310 32174
suvi.ramo(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Valtuutettu Seida Sohrabin aloite
- 2 Roska-astoiden määrä ja koko
- 3 Puhtaanapitokulut 2018-2021

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätöshistoria

Kaupunginhallitus 02.05.2022 § 311

HEL 2021-011573 T 00 00 03

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
kaupunginkanslia@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginkanslia>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566

18.05.2022

Asia/18

Päätös

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto katsoo aloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Suvi Rämö, hallintoasiantuntija, puhelin: 310 32174
suvi.ramo(a)hel.fi

Kaupunkiympäristölautakunta 08.03.2022 § 149

HEL 2021-011573 T 00 00 03

Lausunto

Kaupunkiympäristölautakunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon:

Roska-astiat yleisillä alueilla

Helsingin kaupungin kaupunkitilaohje ja sen sisältämä kaupunkikalusteohje toimivat kalusteiden ja varusteiden, kuten roska-astioiden, osalta suunnittelua ja hankintoja ohjaavana tekijänä. Kaupunkitilaohjeessa on määritelty Helsinki-ilme, joka välittyy julkisessa ulkotilassa yhteisesti sovittujen materiaalien, kalusteiden ja varusteiden sekä tyyppiratkaisujen käytön myötä. Ratkaisuilla tuetaan alueiden toiminnallisuutta, turvallisuutta ja korkeaa laatutasoa. Helsingin julkisen ulkotilan kalustemallisto tuo kaupunkiin yhtenäisen ja tunnistettavan Helsinki-ilmeen. Ilmettä luovat muotoilu, materiaalit ja pintakäsittely sekä värytys. Laadukas kalustevalikoima parantaa kalusteiden hankinnan, käytön sekä ylläpidon tarkoituksenmukaisuutta ja taloudellisuutta. Ohjeiden mukaisissa roska-astioissa huomiota on kiinnitetty erityisesti esteettömyyteen, käytettävyyteen ja hygieenisyyteen.

Helsingissä roska-astioiden sijoittelua tarkastellaan koko kaupungin osalta verkostotarkasteluna. Tarkastelussa kiinnitetään huomiota keskeisten kulkuväylien, aukoiden, oleskelualueiden ja toiminnallisten alueiden roska-astioiden sijoitteluun, niiden etäisyyteen toisistaan sekä astioiden kokoon. Erityisesti yleisille alueille sijoitettavien roska-astioiden sijoitteluun ja kokoon vaikutetaan puisto- ja katusuunnittelu- vaiheessa. Suunnitelmissa tarkastellaan ihmisten kulkusuuntia, liikkumisen solmukohtia ja oleskeluun tarkoitettujen alueiden sijaintia. Kunnossapidon toimesta roska-astioita lisätään ja poistetaan saatujen

asukaspalautteiden, kunnossapidon tilaajien sekä alueilla toimivien urakoitsijoiden ehdotusten pohjalta. Vuonna 2021 kunnossapito tilasi uusia roska-astioita viher- ja katualueille 628 172 eurolla.

Roska-astioiden sijoitteluun ja kokoluokan valintaan vaikuttavat astioiden vaatimat tyhjennystavat. Suurikokoisten roska-astioiden tyhjentäminen vaatii raskaampaa kalustoa. Syvässäiliöiden ja muiden nostimella tyhjennettävien roska-astioiden sijoittelussa tulee huomioida jäteautojen edellyttämät käytävien kantavuudet ja leveydet. Tämän seurauksena puistoalueilla käytetään useimmiten pienempiä roska-astioita, joiden tyhjentäminen tehdään käsityönä. Käsityönä tehtävissä tyhjennystoissa tulee huomioida työsuojelumääräykset. Keskeisimmillä puistoalueilla roska-astioiden tilavuuskapasiteetti on jo hyvin suuri, esimerkiksi Sinebrychoffin puiston kapasiteetti on 20 000 litraa. Aina ongelma ei johdu kapasiteetissä vaan siitä, että roskat eivät päädy astioihin.

Suurin osa viheralueiden käytäväverkosta ei ole talvihoidon piirissä. Tämä tarkoittaa puhtaanapidon kannalta konkreettisesti sitä, että astioita ei päästä talvella tyhjentämään. Roska-astioita pyritään sijoittamaan alueille, joissa niiden tyhjentäminen on mahdollista ympäri vuoden. Myös viheralueiden käytäväverkostolla talvisin kulkeva laaja latuverkosto asettaa astioiden sijoittelulle rajoituksia.

Roska-astiat eivät ole kertainvestointeja. Hankinnan jälkeen resursseja tarvitaan kasvaneen verkoston tyhjentämiseen, huoltoon ja korjaukseen. Yleisillä alueilla sijaitsevien roska-astioiden määrät ja astioiden eri tilavuudet käyvät ilmi liitteestä 2.

Kaupunkiympäristön toimialan hallinnoimien ja kunnossapitamien roska-astioiden verkostoa täydentävät lisäksi kulttuuri ja vapaa-ajan toimialan sekä sosiaali- ja terveystoimialan hallinnoimat roska-astiat. Muiden toimialojen astioiden määrä ja sijaintitiedot eivät sisälly esityksen tietoihin.

Pakkaavat roska-astiat, väliaikaiset roska-astiat, lisäsiivoukset

Yleisten alueiden kunnossapidossa on jo vuosia panostettu aurinkoenergialla toimiviin älyroska-astioihin, joita yleisillä alueilla on nykyään jo 221 kappaletta. Nämä astiat eivät ole kaupungin omaisuutta, vaan ne vuokrataan kuukausihintaan puitesopimustoimittajilta. Sopimukseen sisältyy astian huolto ja toimitus tilaajalle. Astioiden tyhjennyksistä vastaa alueella toimiva urakoitsija. Osa aurinkoenergian voimin toimivista roska-astioista puristaa roskat astian sisällä mahdollistaen suuremman jätekapasiteetin ja harvemmat jätekeräysvälit. Yleisillä alueilla on tällä hetkellä kahden eri toimittajan älyroska-astioita: Bigbelly älyroska-astioita ja Lehtovuoren Citysolar astioita.

Väliaikaisia, alueelle tarvittaessa tuotavia kausiroska-astioita viheralueilla on käytetty jo vuosia helpottamaan kesäkauden puhtaanapitoa. Vuonna 2021 puistoissa ympäri Helsinkiä oli yhteensä 74 väliaikaista astiaa, joista 68 kpl on 3m³, 6 kpl 2m³-astioita. Suurin osa astioista sijoitettiin kantakaupungin keskeisille viheralueille. Lisäksi astioita oli kantakaupungin ulkopuolelle muun muassa Käpylässä, Pukinmäessä, Haltialassa ja Mustikkamaalla. Osassa puistoista astioita on ollut useampia. Vuonna 2021 kunnossapito tilasi kausiroska-astioita ja niiden tyhjennyksiä noin 200 000 eurolla. Astioita on myös tarpeen mukaan siirrelty kesken kauden kohteiden välillä. Tulevaa kesää ajatellen pyrimme varmistamaan puhtaanapidon tason huolehtimalla, että meillä on käytettävissä riittävä määrä lisäroska-astioita. Viherkunnossapidosta vastaavat tilaajat seuraavat tilannetta alueilla toimivien urakoitsijoiden kanssa ja roska-astioita lisätään tarpeen mukaan. Toki tällä on suora kustannusvaikutus.

Vilkkaimpina aikoina, varsinkin keskustan puistoihin, mutta myös muualla sijaitseviin, suuren käyttöpaineen alaisiin viheralueisiin tilataan lisäsiivouksia alueilla toimivilta urakoitsijoilta tarpeen mukaan. Esimerkiksi parikymmentä kantakaupungin käytetyintä puistoa on kesäisin viikonloppusiivouksen piirissä. Suosituisissa puistoissa siivous ja roska-astioiden tyhjennys tehdään arkisin yleensä kerran päivässä. Enimmillään siivousta on jouduttu tekemään kahdesti päivässä muun muassa Esplanadin puistossa.

Useamman vuoden jatkunut korona on aiheuttanut lisäsiivoustarpeita kaupungissa. Yleisten alueiden puhtaanapitokustannusten vertailu vuosilta 2018-2021 avaa kustannusten jakautumista ja kehittymistä toiminnoittain (liite 3). Puistoalueiden puhtaanapidon kustannuksiin sisältyy myös laittomien kaatopaikkojen ja yleisötapahtumien siivous sekä merivesialueiden puhtaanapito. Katujen puhtaanapito tehdään pääosin koneellisesti. Se käsittää suurelta osin katualueiden pesut sekä harjauksen, jonka yhteydessä kaduilla oleva irtoroska poistuu. Keskustassa katujen puhtaanapito kuuluu alueen kohdalla sijaitsevan kiinteistön vastuulle. Tapauskohtaisesti, esimerkiksi suurten lasisirumäärien tai muiden erityisten tarpeiden vaatiessa rakentamispalveluliikelaitos Stara on tehnyt näillä alueilla puhtaanapitoa.

Mustikkamaa

Mustikkamaan roskaisuus ja roska-astioiden riittävyys mainitaan aloitteessa yhtenä esimerkkinä roskaisista viheralueista. Alueella pidetään kevästä syksyyn paljon juhlia, joka lisää hyvin paljon alueen kallioiden ja niittyverkoston roskaisuutta. Alueen nykyiset astiat ovat hyvin erikoisia, joka aiheuttaa puhtaanapidolle omia haasteita. Alueelle on jo aikaisempina vuosina lisätty pakkaavia älyroska-astioita. Näiden pakkaa-

vien älyroska- astioiden määrää tullaan alueella tänä vuonna lisäämään merkittävästi. Samalla nykyisten roska-astioiden sijoittelua ja vaihtoa suurempiin astioihin mietitään kunnossapidon resurssien puitteissa. Tässä yhteydessä selvitetään myös voiko alueelle lisätä syvä-säiliöitä, joiden käyttöä alueella rajaa Mustikkamaan maapohjan kallioisuus. Syvä-säiliöt vaativat nimensä mukaisesti myös maanalaista syvyyttä yli 1,5m, mikä rajoittaa niiden käyttömahdollisuutta.

Kaupunkiympäristön toimialalla on tehty ja tehdään tulevaisuudessakin töitä viihtyisän ja puhtaan kaupunkiympäristön puolesta. Ympäristöpalveluissa on valmisteltu roskaantumisen hillinnän toimenpideohjelma, vapaaehtoistyön koordinoinnilla edesautetaan talkoiden järjestämistä rannoilla ja viheralueilla. Helsingin kaupungilla toimii noin tuhat puistokummiä. Puistokummitoiminta on yleisillä alueilla tapahtuvaa vapaaehtoistoimintaa, joka keskittyy pääasiassa viheralueisiin ja niiden kunnossapitoon. Yleisin puistokummin suorittaman tehtävä on roskien keruu yleisiltä alueilta.

Yksin palveluiden ja riittävän kalustemäärän varmistaminen ei kuitenkaan riitä, vaan lisäksi olisi tärkeää käydä avointa keskustelua yleisten alueiden käytön periaatteista. Kaupungin vastuiden lisäksi tulisivat esille myös käyttäjien vastuu.

Esittelijä

kaupunkiympäristön toimialajohtaja
Ville Lehmuskoski

Lisätiedot

Susanna Hytti, projektinjohtaja: 310 39451
susanna.hytti(a)hel.fi